

1.
Uusia

Sanan Lastuja.

Toinen

Parannettu ja lisätty uros-ando

JAK. JUTENILDA.

.....

Wipurissa.

Painettu Und. Cederwallerin Kirja-
painossa vuonna 1817.

Ensimmäinen Lai.

Ulamu-rusko päivän alku,
toivo alku autuutehen.

Aina loistaa auringoinen,
viisas vaikuttaa hymnyttä.

Aina haukkuu häijy koira,
paha puhuu panetellen.

Aina koski kohiseepi,
aina kriisee älytön.

Opetus on aina hyvä,
kulda aina kelvollinen,
pahoildakin perittyinä.

Eipä kehu kelpo rikas,
täysi tukkaro kilise.

Ystävää on murheessamme,
niin kuin luonnon lämmittäjä,
päivän paiste pakkaisella.

Lauman waara laiska paimen,
paha pappi sielun waara.

Mariseepi paha pyhä,
saita suotta walittaapi.

Mereen wirta wieridiäpi,
syndi kohden kadotusta.

Myrkkö maistaissa makea,
syndi tehtäissä suloinen.

Sateinen on syksy-ilma,
tapa vanhalla torainen.

Harwoin korpit hallistuwat,
harwoin pahat paranewat.

Serkut ruumiin rundelewat,
kiitos pahendaa paraangin.

Syvä häijyn oma lapsi,
ruokkii poikaansa petokin.

Rangea on kivi oksa,
tyhmä ylpeä tawoissa.

Karja pellon kaswattaapi,
perhe tawaran talossa.

Rissan selkää silittäissä
hända nousee häwyttömän,
kiitoksesta kaunihista
tulee tyhmä ylpeäksi.

Koirat riitaiset ruoalla,
konnat pahat kauppoissansa.

Rohisee kiwinen kosi,
 wiallinen wiastuupi.

Koi on waatteen kuluttaja,
 welka homin häwittäjä.

Kuorma kulkee liikutellen,
 sanat sopivat tawaten.

Kuuset paukkuen palawat,
 lehuon kulkewat hullut.

Kunisee tynnyri tyhjä,
 kerskaa tyhmä taidostansa.

Kello näyttää ajan kulun,
 oma otso wuosi-kunnat.

Kirjain kautta tyhmä mieskin
 wiljelepi wiisautta,
 niin kuin kuukin kirkkauden
 saapi auringon säteistä.

Kivet waipuwat wetehe,
 kadotukseen pahat kaiikki.

Kärsimys on luja lahja,
 niin kuin pystynen pilari,
 joka katot kannattaapi,
 waan ei kestä kallellansa.

Köyhä mies on käsittäjä,
 kuwaa kuusi karsittuna.

Kyllä pilwet pakenemat,
muuttumat murheengin päivät.

Kylmä ombi muurin kylki,
ylpeän ystämyys kaino.

Paljo paisuu lumi-pallo
wuoren päältä wieritesä,
niimbä syndi suureneepi
aina tiellä turmeluksen.

Paljo wuotaa seulan pohja,
pölyä puhuu salaisuudet.

Paha arka paimeneksi,
päällys-mieheksi pahembi.

Paha ombi pisto-puhe,
peljättävä pedon hammas.

Paha luulo petetyllä,
pelko tielens' polttaneella.

Pelin onnen wiefas woitto
foi on miehen kulkarossa,
joka sydpi sitheengin.

Pellon mukaan siemen paras,
luonnon mukaan miehen wirka.

Pian kulkee kellon ääni,
paha sanoma pikemmin.

Pian näkyy wiisaan wirhe,
pian pilkku kiildävässä.

Pilkkuinen on auringokin,
virheitä on wiisailtakin.

Piki tarffuu pideltäisä,
syndi seurassa pahassa.

Poutainen on kewa-päiwä,
ikä nuorella iloinen.

Taidota on mieli tyhmä,
kaha tyhjänä kewa.

Toiwottaisa onni täysin,
ilo suurin sulhaisena.

Tuuli lisää laivan juoksun,
halu huojendaa tekomme.

Turha puhe tyhmän suussa,
nokassa wariksen nimi.

Terä miekalla terävä,
kieli häijyllä kamala.

Tyhmä kehuu tekojansa,
waris waakkuu nimeänsä.

Tyhjää jauhain kiwi tylsä,
häpiäksi halpa puhe.

Tyhjä pää on ylpeällä,
niin kuin tornin wasti-nuppi.

— ◆ —
 Warfa metää nytkytellen,
 lapsi lukeepi tavaten.

Wedeksi lumi sulaapi,
 tyhjään raukee turha kiitos.

Toinen Lai.

Ujatus on aina hyvä,
 aikansa puhe paras.

Opiksi on kova onni,
 wiisaukeksi wahingo.

Onni osa rehellisen,
 riemu voitto rauhallisen.

Oppinut tundeepi opit,
 wiisas ymmärtää enemmän.

Unhotetaan onni ollut,
 toivo onneksi totinen.

Glöinen on isän syli,
 äidin helma hembeämbi.

Alpeys on tyhmän tapa,
 häwytömyys häijyn luondo.

Laiskat lainnalla eläwät,
 miehet työllä, toimellansa.

Lahja ombi lupauskin,
puhe pidetty parembi.

Luja ombi tyhmän luulo,
mutta tosi wiisaan tieto.

Nauta yksin nautitseepi,
seuras' ihminen iloinen.

Raha rakas rikkahalla,
watsa parka waiwaisella.

Raha rikkahan jumala,
ylen-katse köyhän arwo.

Rohkealla waaran woitto,
häätäillä hämmendyyppi.

Rinda suoja sota-miehen,
jaloissa jäniksen onni.

Suuri sia sowinnolla,
ahdas riitaisten asundo.

Hammas koiralla kamala,
häijyn kieli kamalambi.

Herää moni humalasta,
waan ei herää hulluudesta.

Hännässä on koiran ilo,
hullu nauraa hambailansa.

Hym' on hammas leukaluussa,
paha kielen kondimesa.

Hyvä ombi suora selkä,
työhdn taipuva parempi.

Kauan festääpi siweys,
mutta fauneus katoopi.

Kauan festää tunnon tuska,
haawa paranee pikemmin.

Kaunis kiitos edellämme,
paha takana pahennus.

Koivun oksa konnan palkka,
nuora peittäjän perindö.

Kova tuolla nuoruudessa,
wanha näändyy waiwatoina.

Kunnia on köyhälläkin,
alhaisengin armo kallis.

Kurjat täällä toiwottomat,
tyhmat turhaa toiwowaiset.

Kieli kansat yhdistääpi,
walistus wanhatkin uskot.

Köyhä mies on makaawainen,
laiha liikkua hewoinen.

Paha paljon lupailia,
hyvä puheensa pitäjä.

Paha pelkääpi lakia,
hyvä jutussa hyvässä
tunnotonda tuomaria.

Paha walo markhalle,
päivän koito pettäjälle,
paha walistus pahoille.

Pojassa paras tawara,
taidossa pojan perindö.

Puhtaus on paras lahja,
siin' on wara waiwaisengin.

Pian paha tapattuupi,
mutta kauan kamaileepi.

Pitkä tundi toisen työssä,
päivä puuttuupi omassa.

Pouta tulee pilwein päälldä,
ilo taiwaasta tykömme.

Pyöriessä onnen pyörän,
ratas hullun raateleepi,
wiisas wälttää waaran paikat.

Saito miehellä tawara,
toimi waimon paras turwa.

Saito tunnetaan tawoista,
tawat kyllä kätöksistä.

Taidossa kunnia künjin,
 waan ei parvan pituudessa.

Toimesta tunnetaan mieli,
 tähtöksistä jalo järki.

Toivo ombi waiwan woide,
 mielen mustan lohduuttaja.

Turhat tyhmän turskaukset;
 työ on taidolle todistus.

Työläs köyhänä koreilla,
 raskas ylpeillä rahata.

Tyhmän tähtyyppi kehua,
 wiisas kelpaa kehumata.

Waara voittoa epäiliän,
 waan ei woita rohkeata.

Waarallinen hullun walda,
 paha warakaalla wapaus.

Waila wiisas ylpeyttä,
 ylpeä tyhmyyttä täynnä.

Walistus on sielun silmä,
 Raamattu sokean sauma
 tunnon teillä kuljettaisfa.

Walittain ei waiwa loppu,
 ikku estä tuolemata.

— ◆ —
 Watsa waiwa nälkäisellä,
 selkä tyhjän oma tundo.

Wiina järjen willitseepi,
 wiha tunnon turmeleepi.

Kolmas Lai.

Ujatellen arwoansa
 Ekin paetkon pahuutta.

Autuas on awun saanut,
 auttaja on autuaambi.

Opettajan omat jäljet
 owat opille lehoitus.

Oma tundo ombi meillä
 walwain sielun wartiana,
 mutta maaten murtajana.

Oma waiwa opettaapi
 toisen waiwan tundemahan.

Ei se ensin nälkään kuole,
 joka anella osaapi.

Eivä nauru naista naita,
 eikä kaunista tetäkän.

— ◆ —
 Glo työnsä täyttäjällä,
 mäen päälle pääsnehellä.

Itse ilossa sydämen
 on jo hinda hyvän työmme.

Laiskuus ombi lemmon luola,
 jossa syndi sikiääpi.

Lemon lisää lohdutuskin,
 ehk' ei pahuutta paranna.

Lue kirjat, laula kannel,
 tutkimata jääpi järkes
 aina waille wiisautta.

Lyhyt ombi lauman laki,
 kosk' on karhu tuomarina.

Muoran mutka on sen neuwo,
 jolda puuttuu johdattaja,
 tundo, taikka uskon oppi.

Rehellisen rinda-luisa
 rauha pysyy puuttumata.

Sala saatu ystäwäldä
 pyhänä on pidettävä
 vielä wiha-miehenäkin.

Silloin ombi laki luja,
 kost' on kansan sydämessä
 järki jutun kändäjänä,
 oma tundo tuomarina.

Hyvä työ on tunnosfamme
 halpa hyvän suomuudeta.

Koska virka walvotaan,
 silloin armo ansaitaan.

Kohtuus ombi kallis mitta,
 hyvä myötänä menoisfa.

Kulkein kautta epäilysten
 pitkä tie on taimaasehen.

Russa rahtu rakkautta,
 siinä siunaus lähellä.

Kielden taito tyhmän miehen
 ombi wailla walkeutta,
 niin kuin näkö tarha-pölldn.

Kilpi karsivällisyhden
 ombi turwa tustan alla.

Parempi kuin kallis kulda
 ombi puhdas oma tundo.

Paha elon erhetykset
 tutkimata tuomitseepi.

Puoli-hullu puheisfansa
 wast' on wiisas maatesfansa.

Pian tutkinto pikainen
 wäärän tuomion wetääpi.

Päivään päivästä Iykäten
 jääpi työmme täyttämätä.

Taito näkyy taitawalla
 taitawista tawoistansa.

Toisen nauru naurattaapi,
 itku itkettä monesti,
 ilman syytä sydämessä.

Totuus ombi tunnon woide,
 ehkä ensin kirweleepi.

Tunnustain on paha työkin
 jälle puoli parannettu.

Turha toivo taiwaasehen,
 paitsi taiwahan tapoja.

Terwe ruumis, sielun rauha
 tawara on täydellisin.

Tyhmät taikvoja pitävät
 luonnon laadun tutkimata.

Zoll' on wähän wiisautta,
 ei se tunne turhuuttansa.

Jolba kunnia katoopi,
se on kaikki kadottanut.

Joka hillitsee himonsa,
voittaja on waino-miehen.

Joka pitää pitkät sormet,
pitäköön pidemmän seljän.

Jok' on jalo pellollansa,
sild' ei puutu puhdas leipä.

